

Άγιο Όρος

Το **Άγιο Όρος** αποτελεί αυτοδιοίκητο τμήμα του Ελληνικού Κράτους, που βρίσκεται στη χερσόνησο του Άθω της Χαλκιδικής στη Μακεδονία.

Περιλαμβάνει είκοσι Ιερές Μονές και άλλα μοναστικά ιδρύματα και ανεπίσημα χαρακτηρίζεται ως "Αυτόνομη Μοναστική Πολιτεία". Αποτελεί το κέντρο του Ορθόδοξου χριστιανικού μοναχισμού με μνημεία μεγάλης εθνικής, ιστορικής, θρησκευτικής, γραμματειακής και πολιτισμικής αξίας σε παγκόσμια κλίμακα.

Από το 1988 συγκαταλέγεται στον κατάλογο των Μνημείων Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

Σημαία της Ελλάδας

Σημαία του Αγίου Όρους

Χάρτης της Ελλάδας με επισημασμένο το Άγιο Όρος

ГРЕЧЕСΚΗ ΚΥΛΤΟΥΡΗΚΗ ΚΕΝΤΡΟ
 Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
 офис № 9, 2 этаж
 Τел.: 7084809 – Τел./Φακς: 7084810

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
 Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
 127566 Moscow, Russia
 Τел.: +7 495 7084809; Τел./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru

www.hecucenter.ru

skype: [hellenic-cultural-center](https://www.skype.com/join/hellenic-cultural-center)

facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>

vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>

LinkedIN: <http://www.linkedin.com/company/hellenic-cultural-center>

Καθιέρωση ονόματος

Κατά το θεωρούμενο πρώτο Τυπικό που επικύρωσε ο Αυτοκράτορας Ιωάννης Τσιμισκής, ο Άθως καλείται απλώς «Όρος» που ίσως αυτή να ήταν η συνήθης τότε ονομασία του χώρου. Η επικράτηση όμως του ονόματος «Άγιον Όρος» φαίνεται να έγινε κατά το πρώτο μισό του 12ου αιώνα, συγκεκριμένα σε χρυσόβουλο έγγραφο του Αυτοκράτορα Αλέξιου Α' Κομνηνού προς την Ιερά Μονή Μεγίστης Λαύρας το 1144, η οποία αναγνωρίζεται οριστικά και επίσημα και επιβάλλεται το νέο όνομα όπως αναγράφεται σ' αυτό:

«Εφεξής το όνομα του Άθω καλείσθαι Άγιον Όρος παρά πάντων».

Σε μεταγενέστερα αυτοκρατορικά και άλλα έγγραφα αναφέρεται ως «*Το Αγιώνυμον Όρος του Άθω*».

Μύθοι και αρχαϊκή περίοδος

Σύμφωνα με την ελληνική μυθολογία, το όρος Άθως συνδέεται με τη γιγαντομαχία μεταξύ των Γιγάντων και των ολύμπιων θεών, ηγέτης των πρώτων ήταν ο Άθως. Ο Άθως πέταξε έναν τεράστιο βράχο εναντίον του Ποσειδώνα από τη Θράκη, αλλά αστόχησε και ο βράχος έπεσε στη θάλασσα, δημιουργώντας το όρος, στο οποίο δόθηκε το όνομά του.

Σύμφωνα με έναν άλλο μύθο, ο θεός Απόλλωνας ερωτεύτηκε τη Δάφνη, κόρη του βασιλιά της Αρκαδίας. Η Δάφνη, προκειμένου να κρατηθεί αγνή, βρήκε καταφύγιο στον κύριο λιμένα του Άθωνα, δίνοντας έτσι το όνομά της σε αυτόν. Από αυτόν το μύθο φαίνεται ότι από τους αρχαίους χρόνους η περιοχή συνδέθηκε με τον αγώνα κατά της σάρκας.

Οι αρχαίοι γεωγράφοι αναφέρουν δέκα πόλεις στη χερσόνησο: Δίον, Θύσσοι, Κλεωναί, Ακρόθωι, Χαράδρια, Παλαιώριον, Σάνη, Ολόφυξος, Απολλωνία, Ουρανούπολις. Κατά τη διάρκεια των ιστορικών χρόνων ο Άθως αναφέρεται για πρώτη φορά σχετικά με την περσική αποστολή ενάντιον της Ελλάδας υπό την ηγεσία του Μαρδόνιου το 493 π.Χ.. Πλέοντας γύρω από τη χερσόνησο, ο περσικός στόλος συνάντησε κακοκαιρία και υπέστη φοβερή καταστροφή. Κατ'αυτό τον τρόπο η αποπειραθείσα εισβολή μαιώθηκε.

Δέκα έτη αργότερα ο Ξέρξης επανέλαβε την αποστολή, αλλά προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος νέας καταστροφής έσκαψε ένα κανάλι στο στενό λαιμό της χερσονήσου. Επίσης ο κόλπος του Αγίου Όρους συνδέεται και με την απώλεια του στόλου του Σπαρτιάτη Επικλέους στα 411 π.Χ..

Υπαγωγή στο Βασίλειο των Μακεδόνων

Το 368 π.Χ. η χερσόνησος και οι πόλεις της έγιναν μέρος του κράτους του Φιλίππου Β'. Μερικά έτη αργότερα ο γιος του Αλέξανδρος ο Μέγας έγινε βασιλιάς της Μακεδονίας και υπέταξε όλο τον ελλαδικό χώρο. Λέγεται ότι εκείνη την περίοδο ένας αρχιτέκτονας, ο Δεινοκράτης, πρότεινε στον Αλέξανδρο να μετασχηματίσει το βουνό και όλη τη χερσόνησο σε ένα τεράστιο άγαλμα, που θα απεικόνιζε τον Αλέξανδρο να κρατά μια πυκνοκατοικημένη πόλη στο χέρι του. Ο Αλέξανδρος απάντησε ότι πρέπει να αφήσει την περιοχή στην ησυχία της.

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru

www.hecucenter.ru

skype: [hellenic-cultural-center](https://www.skype.com/join/hellenic-cultural-center)

facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>

vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>

LinkedIN: <http://www.linkedin.com/company/hellenic-cultural-center>

Πρώτα σημάδια μοναστικού βίου [Επεξεργασία]

Το πότε ακριβώς διαδόθηκε ο Χριστιανισμός στον Άθω δεν είναι γνωστό. Κατά μία ρωσική παράδοση φέρεται η ίδια η Θεοτόκος να εμφανίζεται στην περιοχή και οι κάτοικοι να ασπάζονται το Χριστιανισμό. Συγκεκριμένα η Θεοτόκος μαζί με τον Ευαγγελιστή Ιωάννη παραπλέοντας τον Άθω, πηγαίνοντας στην Κύπρο για να επισκεφθούν το Λάζαρο, λόγω φοβερής θαλασσοταραχής αποβιβάστηκαν στην ακτή όπου βρίσκεται σήμερα η Ιερά Μονή των Ιβήρων. Εκεί η Θεοτόκος θαυμάζοντας το χώρο ακούσθηκε φωνή εξ ουρανού που έλεγε: "Έστω ο τόπος ούτος κλήρος σός και περιβόλαιον σόν και παράδεισος, έτι δε και λιμήν σωτήριος των θελόντων σωθήναι". Έτσι το Άγιο Όρος καθιερώθηκε να λέγεται ως "κλήρος και περιβόλι της Παναγιάς". Επίσης παραδίδεται παράδοση κατά την οποία ο Μέγας Κωνσταντίνος έκτισε στον Άθω πλείστους ναούς. Από την έρευνα όμως ουδέν θετικό επ' αυτής μαρτυρείται. Βέβαιο όμως είναι από κείμενα ότι κατά τον Δ' αιώνα υπήρχαν χριστιανοί, τα ίχνη και η τύχη των οποίων όμως παραμένουν άγνωστα. Είναι πιθανό ότι μεμονωμένοι ερημίτες ασκήτεψαν στον Άθωνα κατά τη διάρκεια του τέταρτου και πέμπτου αιώνα, ενώ ήταν πολυάριθμοι κατά τον ένατο αιώνα, όταν έγιναν οι πρώτες προσπάθειες για οργάνωση σε μοναστηριακές κοινότητες.

Κάποιοι ιστορικοί υποστηρίζουν ότι μοναχοί από τον Άθωνα παρευρέθηκαν στη Σύνοδο που οργανώθηκε στην Κωνσταντινούπολη για την αποκατάσταση των εικόνων το 843. Επίσης κατά το 2ο ήμισυ του Θ' αιώνα ο Ιωάννης Κολοβός έκτισε, στο βόρειο τμήμα, τη λεγόμενη Μεγάλη Βίγλα, το πρώτο Μοναστήρι. Τότε και ορίσθηκαν τα σύνορα του Άθω και απαγορεύτηκε η είσοδος σε αυτόν των λαϊκών, μη εξαιρουμένων και των ποιμένων. Έτσι ο Άθως άρχισε να αποτελεί αποκλειστικό τόπο ασκητών και «οικητήριο βίου Αγίου».

Ανεξάρτητα όμως των παραπάνω, από ιστορικής άποψης, τρεις υπήρξαν οι κύριοι λόγοι της ανάπτυξης του μοναχισμού του Αγίου Όρους.

1. Η προηγούμενη διάλυση των αρχαίων πόλεων, με συνέπεια όλος ο χώρος να είναι κενός και επομένως κατάλληλος για ασκητές.
2. Η εξάπλωση των εχθρών των Βυζαντινών στις ανατολικές περιοχές, όπου και κατέστρεψαν τα παλαιότερα εκεί μοναστήρια.
3. Η εικονομαχία που ξέσπασε στην Κωνσταντινούπολη, ένεκα της οποίας πολλοί μοναχοί αναζήτησαν κάποιο νέο χώρο ως "καταφύγιο".

Με δεδομένα αυτά συμπεραίνεται πλέον ασφαλώς ότι ο μοναχισμός του Αγίου Όρους άρχισε περί τον 8ο αιώνα, ενώ από τον επόμενο αιώνα το Άγιο Όρος αποτελεί πλέον και ιστορικά το σημαντικότερο μοναστικό κέντρο της εποχής και όλων των μετέπειτα εποχών.

Ιστορικά η αρχή της αθωνικής μοναστικής ζωής συμπίπτει με τη Σύνοδο του 843 που συγκάλεσε η Αυτοκράτειρα Θεοδώρα για την αναστήλωση των ιερών εικόνων επί Πατριάρχου Μεθοδίου Α', και ειδικότερα με την άφιξη στον Άθωνα δύο μεγάλων προσωπικοτήτων. Πρώτος ησυχαστής αναφέρεται ο Πέτρος ο Αθωνίτης, του οποίου η άφιξη μπορεί να τοποθετηθεί στο τέλος του Ζ' αιώνα, ενώ ο δεύτερος είναι ο Ευθύμιος ο Νέος, ο οποίος ήρθε στο Όρος από τη Θεσσαλονίκη περί το 860. Οι δύο αυτοί άνδρες, αν και περίπου σύγχρονοι, εκπροσωπούσαν διαφορετικές ασκητικές τάσεις μοναχισμού: ο μεν πρώτος του λεγόμενου "ερημισμού" και ο δεύτερος του λεγόμενου "λαυριωτισμού". Τέλος μεχρυσόβουλο του

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

KENTRO ELLHNIKOY POΛITISMΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru

www.hecucenter.ru

skype: [hellenic-cultural-center](https://www.skype.com/hellenic-cultural-center)

facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>

vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>

LinkedIn: <http://www.linkedin.com/company/hellenic-cultural-center>

Αυτοκράτορα Βασιλείου Α΄ το 885 ο Άθως ορίστηκε ως αποκλειστικός τόπος διαμονής ασκητών αποκλεισμένων οποιονδήποτε άλλων κοσμικών, ακόμα και ποιμένων ή γεωργών.

Έτσι ο αγιορείτικος μοναχισμός άρχισε να αναπτύσσεται όπως και στα παλαιότερα κέντρα του στην Ανατολή περνώντας από τρία στάδια: του ασκητικού, του κοινοτικού και του κοινοβιακού μέσα σε σύντομο διάστημα. Οι πρώτοι ερημίτες μοναχοί εγκαταστάθηκαν στην αρχή της χερσονήσου όπου το έδαφος ήταν ομαλό, λόγω όμως των επιδρομών των Σαρακηνών πειρατών άρχισαν σιγά σιγά να μεταφέρονται σε τελείως απρόσιτες περιοχές μέσα στη χερσόνησο. Στη συνέχεια οι μοναχοί εκείνοι συγκεντρώθηκαν στις λεγόμενες "λαύρες" (οργανωμένες ομάδες), όπως εκείνες παλαιότερα της Παλαιστίνης. Από αυτές δύο έμειναν γνωστές, εκείνη του Κλήμεντος, κοντά στη σημερινή Μονή Ιβήρων, και η λεγόμενη "Καθέδρα των Γερόντων" επί του υψώματος "Ζυγός" που ήταν και η σπουδαιότερη. Επίσης πολλών παλαιών ασκητικών συνοικισμών και ασκητηρίων διατηρήθηκε η μνήμη όπως και το «Αθωνικόν Πρωτάτον» (αρχαιότατος μοναστικός οικισμός του Αγίου Όρους).

Οργάνωση των Μονών

Η πλησιέστερη επισκοπική έδρα ήταν αυτή της Ιερισσού και ο οικείος Επίσκοπος απαίτησε να έχει στη δικαιοδοσία του τους μοναχούς της χερσονήσου. Στα 985 ο αυτοκράτορας Βασίλειος Β' Βουλγαροκτόνος με Χρυσόβουλλο απάλλαξε τους ερημίτες από τη δικαιοδοσία της Μονής Αγίου Ιωάννου του Κολοβού, που βρισκόταν κοντά στην Ιερισσό, και παραχώρησε τον Άθωνα ως ιδιοκτησία τους.

Σύντομα, το παλαιότερο των κυρίαρχων μοναστηριών, η Ιερά Μονή του Ξηροποτάμου, χτίστηκε και εισήλθε υπό το μοναχικό τυπικό του Αγίου Βασιλείου. Σαρακηνοί πειρατές παρενοχλούσαν τους μοναχούς τον ένατο και δέκατο αιώνα, αλλά η αυτοκρατορική γενναιοδωρία ήρθε πάντα στην ενίσχυση αυτών των εσωτερικών «Αγίων Τόπων» των Ελλήνων.

Αθανάσιος ο Αθωνίτης

Περί το 960 μια εκτεταμένη μεταρρύθμιση εισήχθη από τον Πόντιο μοναχό Αθανάσιο τον Τραπεζούντιο, που αργότερα έγινε γνωστός ως Όσιος Αθανάσιος ο Αθωνίτης. Με συντρόφους του από τη Μικρά Ασία και με τη βοήθεια του αυτοκράτορα Νικηφόρου Φωκά, του οποίου ήταν φίλος και εξομολογητής, ίδρυσε τη Μονή Μεγίστης Λαύρας, όπου επέτυχε να φθάσει τη μοναστική ζωή σε υψηλό βαθμό τελειότητας. Η μεταρρύθμιση που απέληξε στο μοναστικό τυπικό του Αγίου Αθανασίου έγινε αποδεκτή ως πρότυπο. Οι οπαδοί του αυστηρού μοναστικού βίου με επικεφαλής τον Παύλο τον Ξηροποταμίτη αντέδρασαν στις καινοτομίες του Αθανασίου και ζήτησαν παρέμβαση του αυτοκράτορα Ιωάννη Τσιμισκή.

Τη σύγκρουση των δύο αντιθέτων ρευμάτων ρύθμισε ο πρώτος Καταστατικός Χάρτης του Αγίου Όρους, που συνέταξε ο Αθανάσιος και επικύρωσε με την υπογραφή του ο Τσιμισκής. Είναι ο λεγόμενος «Τράγος» (δηλαδή περγαμνή από δέρμα τράγου), που φυλάσσεται στις Καρυές και αποτελεί το σημαντικότερο κειμήλιο της Αθωνικής Πολιτείας. Με τη βοήθεια της αυτοκρατορικής αρχής του Ιωάννη Τσιμισκή (969 - 976) οι αντιθέσεις μεταξύ των μοναχών τέθηκαν κατά μέρος και η κοινοβιακή ή κοινοτική ζωή διαδόθηκε στους ερημίτες που ζούσαν διασκορπισμένοι στις κοιλάδες και τα δάση.

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

KENTRO ELLHNIKOU POΛITISMΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru

skype: [hellenic-cultural-center](https://www.skype.com/join/hellenic-cultural-center)

facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>

vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>

LinkedIn: <http://www.linkedin.com/company/hellenic-cultural-center>

Ο Αθανάσιος έγινε γενικός αββάς ή Πρώτος των πενήντα οκτώ μοναστικών κοινοτήτων του Όρους και δίκαια χαρακτηρίστηκε ως ο κύριος ιδρυτής του "κοινοβιακού μοναχισμού" του Αγίου Όρους. Από αυτήν την περίοδο χρονολογούνται οι Μονές των Ιβήρων, Βατοπεδίου, Εσφιγμένου και Ζυγού.

Βυζαντινή περίοδος ακμής

Χάρτης του Άθω

Με τη βοήθεια του Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως, το 1046, ο Κωνσταντίνος ο Μονομάχος (1042 – 1054) ρύθμισε την εσωτερική διακυβέρνηση των μοναστηριών, τη διαχείριση των ακινήτων τους και την εμπορική δραστηριότητά τους. Από το αυτοκρατορικό έγγραφο (Δεύτερο Τυπικόν) που εξέδωσε, απαγορεύεται η είσοδος γυναικών στη χερσόνησο, μια απαγόρευση τόσο αυστηρή, ώστε από τότε ακόμη και ο Τούρκος Αγάς ή ο ανώτερος υπάλληλος, που κατοικούσαν στις Καρυές, δεν έπαιρναν μαζί τους το χαρέμι τους.

Γύρω στο 1100 η Μεγίστη Λαύρα είχε 800 μοναχούς και σε όλο τον Άθωνα υπήρχαν 180 μοναστήρια. Αυτή την περίοδο μπήκε σε γενική χρήση ο όρος «Άγιον Όρος». Ο Αλέξιος Κομνηνός απάλλαξε τα μοναστήρια από τη φορολογία, τα ελευθέρωσε από την υποταγή στον Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως και τα τοποθέτησε κάτω από την άμεση προστασία του. Εξαρτήθηκαν, εντούτοις, από το γειτονικό επίσκοπο Ιερισσού για τη χειροτονία των ιερέων και των διακόνων τους.

Οι Σλάβοι επεδίωξαν να γίνουν αποδεκτοί στις νέες Μονές και σε λίγο οι πρίγκιπές τους στη βαλκανική χερσόνησο ίδρυσαν ανεξάρτητα «καθίσματα» για τους Σλάβους μοναχούς. Κατ' αυτό τον τρόπο προέκυψαν κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Αλεξίου Α' (1081 - 1118) τα καθαρά σλαβικά μοναστήρια του Χιλανδαρίου και του Ζωγράφου. Οι βυζαντινοί αυτοκράτορες δεν έπαψαν ποτέ να φανερώνουν το ενδιαφέρον τους για τη μικρή μοναστική πολιτεία και ωφελήθηκαν ακόμη και πολιτικά από την καθολική εκτίμηση που η θρησκευτική αδελφότητα απολάμβανε σε όλο το Χριστιανικό κόσμο.

Λατινική κυριαρχία

Έναν αιώνα αργότερα, μετά την πρώτη Άλωση της Κωνσταντινούπολης (1204), οι Λατίνοι Σταυροφόροι κακομεταχειρίστηκαν τους μοναχούς και προέβησαν σε καταστροφές των Μονών.

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР

Москва, Алтуфьевское шоссе, 44

офис № 9, 2 этаж

Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

KENTRO ELΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor

127566 Moscow, Russia

Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru

www.hecucenter.ru

skype: [hellenic-cultural-center](https://www.skype.com/join/hellenic-cultural-center)

facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>

vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>

LinkedIN: <http://www.linkedin.com/company/hellenic-cultural-center>

Οι μοναχοί απευθύνθηκαν στον Πάπα Ιννοκέντιο Γ', ο οποίος τους πήρε υπό την προστασία του και στις επιστολές του (XIII, 40 XVI, 168) αποτίει φόρο τιμής στις μοναστικές αρετές τους. Εντούτοις, με την αποκατάσταση της βυζαντινής πολιτικής κυριαρχίας οι μοναχοί επέστρεψαν (1313) στην κανονική εξάρτησή τους από το Οικουμενικό Πατριαρχείο.

Ο 14ος αιώνας

Το 14ο αιώνα η Καταλανική Εταιρεία επέδραμε εναντίον του Άθωνα για δύο έτη (1307 – 1309), καταστρέφοντας ριζικά πολλά μοναστήρια, λεηλατώντας τους θησαυρούς τους και τρομοκρατώντας τους μοναχούς. Από τα 300 μοναστήρια που υπήρχαν στην αρχή του 14ου αιώνα, μόνο 35 αφέθηκαν.

Στα μέσα του αιώνα η Μακεδονία περιήλθε στα χέρια του Σέρβου ηγεμόνα Στεφάνου Δουσάν, ο οποίος επισκέφτηκε τη χερσόνησο και έδωσε σε πολλά από τα μοναστήρια την οικονομική ενίσχυσή του. Κατά το δέκατο τέταρτο αιώνα παρατηρούνται και οι μεγάλες ησυχαστικές έριδες, με κύριους πρωταγωνιστές τον Άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά, Αρχιεπίσκοπο Θεσσαλονίκης και το Βαρλαάμ τον Καλαβρό, οι οποίες έφεραν αναταραχή στη μοναστική πολιτεία.

Ησυχαστικές έριδες

"Άθως" Πίνακας Β. Χατζή

Οι μοναχοί του Αγίου Όρους είχαν αποδεχτεί τον Ησυχασμό. Σύμφωνα με τον Γρηγόριο το Σιναΐτη, ιδρυτή του ησυχαστικού κινήματος, οι μοναχοί θα μπορούσαν να δουν το «άκτιστο φως» του Θεού, το φως που έλαμψε στη Μεταμόρφωσή του Ιησού στο όρος Θαβώρ, εάν ήταν ενάρετοι και αφιερωμένοι αποκλειστικά στην προσευχή. Η πρακτική των ησυχαστών ήταν να επαναλαμβάνουν συνεχώς την επίκληση, τη λεγόμενη ευχή, «**Κύριε Ιησού Χριστέ, Υιέ Θεού, ελέησόν με τον αμαρτωλόν**».

Το ζήτημα του Ησυχασμού διαίρεσε τη βυζαντινή κοινωνία. Μερικοί τον αγάλισαν με θέρμη ενώ άλλοι τον απέρριψαν βίαια, κυρίως λόγω των υπερβολών μερικών φανατικών. Ο Ησυχασμός υποστηρίχθηκε επίσης από τους βυζαντινούς αριστοκράτες και επικράτησε τελικά σε τρεις Συνόδους (1341, 1347, 1351).

Οι προσπάθειες που έγιναν από το Βαρλαάμ και τον αυτοκράτορα Ανδρόνικο Γ' για να καταπολεμήσουν την κίνηση των Ησυχαστών και να περιορίσουν τη διάδοσή της ήταν ανεπιτυχείς. Τελικά μετά από τις αποφάσεις των Συνόδων που συνεκλήθησαν για αυτό το θέμα κατέπαυσαν οι ταραχές.

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

KENTRO ELLHNIKOU POLITISMΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru

skype: [hellenic-cultural-center](https://www.skype.com/join/hellenic-cultural-center)

facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>

vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>

LinkedIn: <http://www.linkedin.com/company/hellenic-cultural-center>

Παλαιολόγεια περίοδος

Αργότερα, οι αυτοκράτορες Παλαιολόγοι στην Κωνσταντινούπολη και οι Σλάβοι πρίγκιπες και ηγεμόνες της βαλκανικής χερσονήσου συνέχισαν να εμπλουτίζουν τα μοναστήρια του Άθωνα, τα οποία έλαβαν το μεγαλύτερο μέρος του υλικού πλούτου τους κατά τη διάρκεια της παλαιολόγιας περιόδου.

Αυτή η περίοδος χαρακτηρίστηκε επίσης από τις προσπάθειες της Μονής των Καρυών να εξασφαλίσει υπεροχή έναντι των άλλων μοναστηριών, τον τελικό αποκλεισμό του επισκόπου Ιερισσού από τη χερσόνησο, τις επιθέσεις από πειρατές όλων των ειδών, και την ίδρυση διάφορων νέων μοναστηριών: Σιμωνόπετρας, Κωνσταμονίου, Αγίου Παύλου και Διονυσίου.

Οθωμανική κυριαρχία

Όταν το 1430 οι Οθωμανοί κατέλαβαν τη Θεσσαλονίκη, οι μοναχοί προσέφεραν την υποταγή τους στο σουλτάνο Μουράτ Β΄, ο οποίος τους αναγνώρισε τα προηγούμενα αυτοκρατορικά προνόμια. Η πτώση της Κωνσταντινούπολης (1453) δεν έφερε καμία τροποποίηση των προνομίων για το Άγιον Όρος. Στη σύγχυση που ακολούθησε οι Μονές κατάφεραν ακόμη και να αυξήσουν τις περιουσίες τους και να ασχοληθούν με άλλες επικερδείς δραστηριότητες^[1].

Υπήρξε περίοδος ακμής έως το 16ο αιώνα, οπότε η οικονομική θέση των μοναστηριών χειροτέρεψε λόγω των δυσβάστακτων φόρων που επιβλήθηκαν από τους Οθωμανούς. Οι μοναχοί δεν μπορούσαν να κατοικήσουν πλέον εκεί και το Όρος σχεδόν εγκαταλείφθηκε. Επέζησε μόνο χάρη στην ενίσχυση από το Οικουμενικό Πατριαρχείο, το οποίο πρόσφερε υλική και ηθική υποστήριξη. Κάποια οικονομική ενίσχυση δόθηκε από τους κυβερνήτες των χωρών του Βορρά, ιδιαίτερα τις ηγεμονίες της Μολδαβίας και της Βλαχίας αλλά και από τους απλούς ορθοδόξους.

Αθωνιάδα Ακαδημία

Τα μοναστήρια βρίσκονταν σε άθλια οικονομική κατάσταση το 18ο αιώνα. Αλλά παρά την ένδειά τους, μια κίνηση προέκυψε για τη διάδοση της ελληνικής παιδείας στην περιοχή του Άθωνα. Στα μέσα του 18ου αιώνα, η Αθωνιάδα Ακαδημία ιδρύθηκε σε ένα κτήριο κοντά στη Μονή του Βατοπεδίου. Σκοπός της ήταν οι σπουδαστές να διδάσκονται θεολογία, φιλοσοφία και λογική. Τα πρώτα έτη, όταν ο διαφωτιστής κληρικός Ευγένιος Βούλγαρης ήταν διευθυντής, η Ακαδημία προσέλκυσε μεγάλο αριθμό σπουδαστών και απέκτησε ιδιαίτερη φήμη. Αλλά όταν ο Βούλγαρης παραιτήθηκε, περιήλθε σε μαρασμό και έκλεισε το 1799. Επανιδρύθηκε τέλη του 18ου αιώνα και έκτοτε λειτουργεί κανονικά. Παλαιότερα διέθετε:

- Δημοτική Εκπαίδευση
- Γυμνασιακή Εκπαίδευση
- Λυκειακή Εκπαίδευση
- Μεταλυκειακή Εκπαίδευση

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
 Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
 офис № 9, 2 этаж
 Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

KENTRO ELLHNIKOU POLITISMOY
 Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
 127566 Moscow, Russia
 Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru

skype: [hellenic.cultural.center](https://www.skype.com/join/hellenic-cultural-center)

facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>

vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>

LinkedIn: <http://www.linkedin.com/company/hellenic-cultural-center>

Σήμερα Διαθέτει:

- Γυμνασιακή Εκπαίδευση
- Λυκειακή Εκπαίδευση

Η Επανάσταση στη Χαλκιδική

Με την έναρξη της Επανάστασης του 1821 το Άγιο Όρος λειτούργησε ως άσυλο όπου κατέφυγαν πολλές οικογένειες, ενώ οι Μονές συνέδραμαν τον αγώνα με χρήματα, τρόφιμα και πολεμοφόδια. Περίπου 800 μοναχοί οπλίστηκαν και υπό τον Εμμανουήλ Παπά των Σερρών, μαζί και με κοσμικούς στρατιωτικούς, προσέβαλαν διάφορες θέσεις Τούρκων στη Θεσσαλονίκη και την Κασσάνδρα. Στις περιοχές εκείνες είχαν συγκεντρωθεί περί τις 50.000 Οθωμανών, εκ των οποίων σκοτώθηκαν πάνω από 20.000 από τον Απρίλιο μέχρι τον Οκτώβριο του 1821. Όμως η Επανάσταση στην περιοχή κατεστάλη και πάνω από 40.000 Έλληνες σφαγιάσθηκαν ή αιχμαλωτίστηκαν^[2]. Τότε ακολούθησε μία από τις μεγαλύτερες καταστροφές στην ιστορία του Άθωνα. Τουρκικές στρατιωτικές δυνάμεις σφαγίασαν μοναχούς, καθώς επίσης και τα γυναικόπαιδα που είχαν βρει εκεί καταφύγιο, κατέστρεψαν το τυπογραφείο των Μονών, λεηλάτησαν όσους θησαυρούς μπόρεσαν να βρουν και χρησιμοποίησαν ανεκτίμητα χειρόγραφα για να κατασκευάσουν φυσίγγια.^[3]

Ένταξη στο ελληνικό κράτος

Το αυτόνομο καθεστώς του Αγίου Όρους αναγνωρίστηκε για πρώτη φορά διεθνώς πριν την αναγνώριση της κυριαρχίας του ελληνικού κράτους στη Χαλκιδική, με τη Συνθήκη του Βερολίνου του 1878. Αυτή η συνθήκη προέβλεπε ότι "οι μοναχοί του Αγίου Όρους, ανεξάρτητα από τη χώρα καταγωγής τους, διατηρούν τις κτήσεις και τα πρότερα πλεονεκτήματά τους και χωρίς καμία εξαίρεση απολαύουν απόλυτη ισότητα δικαιωμάτων και πλεονεκτημάτων".

Το Άγιο Όρος απελευθερώθηκε από το Ελληνικό Βασιλικό Ναυτικό κατά τον Α΄ Βαλκανικό Πόλεμο. Συγκεκριμένα στις 2 Νοεμβρίου 1912 κατέπλευσαν και αγκυροβόλησαν στον όρμο της Δάφνης η ναυαρχίδα του ελληνικού στόλου, το Θωρηκτό «Αβέρωφ», με το αντιτορπιλικό «Θύελλα» και τα ανιχνευτικά «Ιέραξ» και «Πάνθηρ» υπό τις χαρμόσυνες κωδωνοκρουσίες εκατοντάδων καμπανών των Ιερών Μονών που αντελήφθησαν την προσόρμιση του ελληνικού στόλου. Αποβιβάσθηκε άγημα, ο επικεφαλής του οποίου αξιωματικός «εν ονόματι του Βασιλέως των Ελλήνων», επικύρωσε την αποβατική ενέργεια χαρακτηρίζοντας τον καϊμακάμη, τους υπαλλήλους και την εκεί μικρή οθωμανική δύναμη ως αιχμαλώτους πολέμου "άνευ πολεμικής τινός ενέργειας", οπότε και υψώθηκε η Ελληνική Σημαία.

Την επόμενη ημέρα, στις 3 Νοεμβρίου, συνήλθαν σε συνεδρίαση οι αντιπρόσωποι όλων των Μονών, πλην της Ρωσικής, και υπεγράφη στον κώδικα των πρακτικών της συνεδρίας πράξη, με την οποία διαπιστωνόταν η κατάλυση των οθωμανικών αρχών. Η επίσημη δε πράξη έγινε στις 5 Νοεμβρίου 1912. Εκείνη την περίοδο εννέα με δέκα χιλιάδες μοναχών κατοικούσαν εκεί.

Το ελληνικό κράτος κύρωσε με το Ν.Δ. 10/16 Σεπτεμβρίου 1926 τον Καταστατικό Χάρτη του Αγίου Όρους, ο οποίος άρχισε να ισχύει το 1927 μετά τη θέση σε ισχύ του νέου Συντάγματος, οπότε και για

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

KENTRO ELLHNIKOY POΛITISMOY
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru

www.hecucenter.ru

skype: [hellenic.cultural.center](https://www.skype.com/en/contacts/hellenic-cultural-center)

facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>

vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>

LinkedIn: <http://www.linkedin.com/company/hellenic-cultural-center>

πρώτη φορά επισημοποιήθηκε η συνταγματική προστασία του καθεστώτος αυτοδιοίκησης του Αγίου Όρους.

Από τη Βικιπαίδεια, την ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru

skype: [hellenic.cultural.center](https://www.skype.com/en/contacts/hellenic-cultural-center)

facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>

vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>

LinkedIN: <http://www.linkedin.com/company/hellenic-cultural-center>